‘IK WIL DE SCHOONHEID VAN KUNSTSTOFFEN TONEN’

Student Lisanne Kamphuis mocht voor haar opleiding product design aan de HKU een eigen project bedenken en dacht daarbij aan datgene wat haar altijd al had getriggerd, namelijk de industrie en … de kunststof. “Ik ben best een beetje commercieel ingesteld terwijl onze school eigenlijk erg kunstzinnig is. Ik wil iets moois maken dat aansprekend is voor veel mensen, niet iets waar misschien tien procent van de mensen een heel klein beetje van begrijpt.”

TEKST HENK HEUVELMAN

“Ik kom uit Hardenberg en ik ben in een nuchtere omgeving grootgebracht. Ik wil kunst combineren met de industrie, de andere fascinatie van mij. Ik heb dat van jongs af meegekregen omdat mijn vader al ruim dertig jaar in de kunststof werkt. Ik ging vaak mee, kijken naar nieuwe dingen zoals robots. Ik vond dat als kind heel erg interessant. Ik weet nog heel goed dat er bij Wavin kratjes werden gemaakt en ik zag die robotarmen allemaal heen en weer bewegen. Fascinerend. Ik vond spuitgieten ook heel interessant, maar ook het matrijsmaken of het extruderen, al die verschillende technieken. Ik heb voor mijn project ook geprobeerd een matrijs te tekenen maar dat was echt moeilijk. Je moet overal rekening mee houden, met de radius en de frees en je kan geen rechte hoeken maken en je moet afkoelingskanalen hebben … nou ja, enzovoorts.”

Het restje kunststof viel uit de mcine en heeft zichzelf zijn vorm gegeven, aldus Lisanne Kamphuis

“Het startte dus eigenlijk met dat ik van a tot z een product wilde maken van kunststof omdat ik dat altijd al interessant vond. Maar ik vind ook de machines interessant, ik vind de grondstof interessant en ik vind interessant hoe een matrijs werkt. Ik ben op onderzoek uit gegaan omdat ik zelf mijn eigen machientje wilde maken. Ik ben niet erg technisch opgeleid of zo maar ik vind het boeiend. Zo heb ik mijn eigen injectiespuitgietmachine gemaakt voor verwerking van kunststof, er kan niet een grote hoeveelheid materiaal in maar het smelt wel en ik krijg het ook in de mal. Ik heb de machine zelf gelast, thuis kon dat en op school kon ik ook wel lassen. En ik mocht ook gebruikmaken van de werkplaats bij CF Kunststofprofielen in Vroomshoop.”

HDPE en PVC

“Op een gegeven moment had ik die machine af en ben ik ermee gaan testen. Je hebt natuurlijk veel verschillende soorten kunststof en ik moest gaan proberen wat in mijn machine het best zou werken en ik begon met HDPE en PVC. Ik had een koffiekopje ontworpen en daarvoor ben ik toen de matrijs gaan tekenen, het kopje had allemaal hoeken van 72 graden want koffie is ongeveer 72 graden warm als het in je kopje komt. Dat was de achterliggende gedachte. Het ontwerp kwam voort uit een opgevouwen A4-tje maar ik kwam er al snel achter dat het daadwerkelijk maken van de matrijs nog zo gemakkelijk niet was. Het is uiteindelijk wel gelukt en de matrijs wordt ook nog echt geproduceerd ook, hij past ook op mijn eigen machine.”

Veolia Polymers

“Ik was best lang met dat project bezig geweest en ik kwam in contact met Veolia Polymers in Vroomshoop. Zij doen de PP-recycling van de industrie. Ik ben er heen gegaan om te vragen of ik daar een beetje kon testen met de kleuren en zo. Bij Veolia waren ze wel enthousiast want zij wilden zelf gerecycled kunststof meer promoten. Ik kreeg er een rondleiding, ik zag het

034-037_KR1112_ART1P_4_2_PORTRET KAMPHUIS.indd 34 26-11-18 12:52

Lisanne Kamphuis studeert product design in kunstzinnig Utrecht: "Ik kom uit Hardenberg, ik ben grootgebracht in een nuchtere sfeer." (foto: Niek Erents)

laboratorium, de kleuronderzoeken. Ik kreeg zakken met geshredderd kunststof mee waarmee ik thuis ben gaan testen. Ik maakte blokjes, daarvoor had ik mal gelast voor een kubusje van vier bij vier bij vier centimeter en daarin ben ik gaan persen. Het was mooi materiaal, transparant en semi-transparant en met allerlei kleurtjes en daar heb ik dus blokjes mee geperst. Veolia nodigde mij afgelopen september uit voor op hun stand op de beurs Kunststoffen in Veldhoven om daar mijn project te bespreken. Ik voelde mij wel een beetje lullig want ik zat daar tussen de professionele industrie met m'n home made machientje en m'n blokjes. Maar het werd positief opgevat en er kwamen ook mensen van andere stands om het project te bespreken. Welke technieken er nodig zouden zijn om het effect te creëren."

Afval van blokjes

"De blokjes hadden meer een marmer-effect en daarmee heb ik verschillende kleuren getest. Ik had ze op de beurs ook bij me. Maar de objecten waar het nu dus uiteindelijk om gaat, zijn niet de blokjes maar het afval van de blokjes. Je doet altijd wat meer materiaal in de machine dan je nodig hebt. Soms kwam er nog een hoeveelheid materiaal uit nadat de matrijs al was verwijderd. Zo'n restje gooide ik in eerste instantie steeds weg maar op de Kunststoffen-beurs kwam ik erachter dat veel mensen juist geïnteresseerd waren in het effect dat je zag in die restjes omdat het zo'n positief beeld was. De kleuren zijn behouden, ze zijn niet vermengd zoals normaal gesproken in een kunststofmachine gebeurt. In mijn machientje is dat niet zo, dus het leek niet op de standaard kunststof. Juist dat vond men interessant."

034-037_KR1112_ART1P_4_2_PORTRET KAMPHUIS.indd 35 26-11-18 12:52

“Mijn eerste collectie is van afval van Ferrero Rocher, daarvan was de vloei precies goed voor mijn machine”

Lisanne Kamphuis

Lisanne Kamphuis (22) is student Product Design aan de HKU, de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Zij groeide op in Hardenberg waar haar vader bijna dertig jaar in dienst was bij Wavin, kunststof is haar dus met de paplepel ingegoten. Als derdejaars student kreeg zij van de hogeschool de opdracht een eigen project te realiseren. Zij koos voor een project met kunststof (“iets wat mij altijd getriggerd heeft”). Ze zocht naar een vorm die aansprekend zou zijn voor een grote groep mensen en die bovendien de schoonheid van de tegenwoordig veelgeplaagde kunststof zou tonen. Zij wilde kunststof op een positieve manier over het voetlicht brengen.
Lisanne Kamphuis bouwde haar eigen kunststofinjectiemachine en laste haar eigen matrijs. Om te testen ging ze blokjes persen uit geshredderd afval en recyclaat. Uiteindelijk werden niet de blokje maar het afval van die blokjes het onderwerp van haar project. Het betreft kunststofvolumes die hun eigen vorm hebben gekozen.

www.kunst-s.nl

Niks aan gedaan

“Ik ben enthousiast terug gekomen van die beurs omdat iedereen me wel wilde helpen, ik mocht kleuren ophalen en er werd mij van alles opgestuurd. Maar waarom vinden ze het nu zo interessant, dacht ik. Ik denk zelf dat het komt door het feit dat het materiaal een heel andere vorm aanneemt, het lijkt niet meer op kunststof. De schoonheid ervan zie je in de industrie nooit en die werd nu ineens wél zichtbaar. Toen besloot ik daarmee wat te gaan doen. Ik heb mijn eigen productieafval er weer bij gepakt en ik ging er met een vergrootglas naar kijken. Ik zag iets heel moois en het interessante is dat ik er zelf eigenlijk niks aan heb gedaan. De kunststof viel zelf uit de mal en heeft zichzelf zijn vorm gegeven.”

Groot maken

“Het is interessant hoe diep je op de grondstof kunt ingaan in plaats van op de vorm van het product, dat de grondstof zélf ook een vorm kan aannemen doordat het vloeibaar was gemaakt en dat vond ik interessant. Het begon met de productie van de blokjes maar achteraf gezien, keek ik te weinig naar de grondstof. Dit is in de industrie ook zo, men is enorm zoekende hoe kunststof positief kan worden belicht. Ik wil iets met het afval doen zodat de aandacht uit gaat naar het mooie dat je

034-037_KR1112_ART1P_4_2_PORTRET KAMPHUIS.indd 36 26-11-18 12:52

met het materiaal kan doen in plaats van het maar verbranden en weggooien. Ik ben dus naar kijken naar mijn eigen afval maar dat zijn erg kleine stukjes en de schaal van een object kan veel verschil maken in de beleving. Nu werk ik al jaren lang in het weekend bij fotograaf Niek Erents in Vroomshoop en daar had ik de gelegenheid mijn kleine objectjes in hoge resolutie te fotograferen zodat ik de beelden vervolgens kon opblazen. Dan ontstaat een beeld waarbij mensen zich meteen gaan afvragen wat ze eigenlijk zien."

Floept

"Ik maak de kleine objecten op deze manier groot. Je kan namelijk niet een grote versie maken van de machine die ik heb gemaakt want die werkt dan niet. De kunststof heeft dan veel meer massa dus dan floept het in een keer in elkaar, het zal niet meer z'n eigen vorm kiezen. Je zou ook een mal van een object kunnen maken maar dan krijg je nooit het zelfvormende effect. Dus ik maak er foto's van, ik vergroot die foto's vervolgens en die presentatie noem ik mixed media."

Restjes uit big bags

"Ik kreeg er positieve reacties op, ook vanuit de industrie. Ze zeggen bijvoorbeeld dat zij ook dit soort afval hebben, restjes uit de hoekjes van big bags bijvoorbeeld. Daarvan willen bedrijven wel een soort beeld hebben voor in de gangen of ontvangstruimtes en vergaderkamers zodat de grondstof zichtbaar wordt op een andere manier. Je ziet in de industrie niet vaak dat hun grondstof wordt weergegeven in een abstracte vorm. Ik heb nu een verzoek van een bedrijf dat een nieuwe machine heeft die de diverse kleuren goed scheidt, daarvan wil het bedrijf een abstract beeld hebben waarin je die kleuren ziet overlopen in twee vormen. Als zo'n beeld ergens hangt zullen mensen ernaar kijken en er vragen over stellen."

Ferrero Rocher

"Ik breng kunststoffen positiever over het voetlicht, ik laat een zekere schoonheid zien van de grondstof in plaats van van een gereed product. Deze serie die je hier ziet, is gebaseerd op afval van Ferrero Rocher. Ik werkte met Veolia en daar kreeg ik een zak met geshredderd afval van Ferrero Rocher mee. Dat was best wel uniek want er zat heel veel transparant en semi-transparant materiaal bij en ook veel kleuren. En de vloei was precies goed voor mijn machine. Met dit materiaal ben ik verder gegaan en daar is mijn eerste collectie op gebaseerd. De vormen zijn heel organisch en je herkent de verschillende materialen nog. Je ziet heel mooi de overloop van vaste naar vloeibare vorm. Ik heb het zodanig gefotografeerd dat het echt om het object gaat. Dat is in werkelijkheid misschien vier bij vier bij vier centimeter groot maar door het fotograferen in hoge resolutie kan je de schaal enorm vergroten, ik kan de beelden gemakkelijk twee bij twee meter groot maken."

'Ik heb mijn eigen productieafval gepakt en dat ben ik met een vergrootglas gaan bekijken. Toen zag ik iets heel moois'

Portfolio

"Verschillende mensen zien er verschillende dingen in. De beelden nodige uit erover te praten. Ik heb nu dus een PP-reeks en een PVC-collectie. Maar het liefst wil ik van alle kunststofsoorten een collectie maken, zodat ik een compleet portfolio heb. De afdrukken zijn trouwens gemaakt op platen van gerecycled plexiglas. Ik heb mijn website bijna af, daarop ga ik ook video plaatsen waarop ik echt laat zien hoe de smelt vloeit en hoe het materiaal zijn vorm zo vanzelf aanneemt. De grondstof krijgt de aandacht door een positief beeld."

www.kunst-s.nl
www.niekerents.nl

034-037_KR1112_ART1P_4_2_PORTRET KAMPHUIS.indd 37 26-11-18 12:52